

"El càrrec està vinculat a institucions masclistes"

Carmen Moya ocupa des de l'estiu passat l'últim bastió del PSOE al País Valencià: la delegació del govern central. Soltera, nascuda fa 42 anys a Utiel (la Plana d'Utiel), metgessa epidemiòloga, es defineix com una dona compromesa amb el projecte socialista. L'activitat d'ETA i la solució del cas Tous han centrat la seua activitat en aquests mesos, però hi ha hagut moltes més coses. En parlem.

L'atemptat d'ETA a València del passat mes de desembre ha provocat tot de comentaris. Alguns diaris publicaven després de la seua última compareixença que la delegació del govern que vostè presideix reconeixia la presència al País Valencià de persones que ajudaven ETA. Ajuden o són un escamot de l'organització?

—En principi la reunió no era per a això sinó per a altres temes, però entenc que és el tema que crida més l'atenció i també que després, segons la ideologia de cada diari, el títol va per un lloc o un altre. És un fet constatable que ETA té ara uns cinc grups treballant. Un és el de Madrid, un altre el de Donosti i després un tercer que es dedica a preparar una infraestructura per mantenir persones segrestades. Després, vinculats al de Donosti, hi ha dos grups que són els que han estat relacionats amb l'atemptat de Lleó i el de València. Però ací no hi ha, almenys no en tenim constància, una infraestructura, ara, sí que hi ha una col·laboració, com la que té ETA a Salamanca, a Lleó i a altres localitats. No es pot comparar amb la infraestructura de Madrid o Donosti, però sí que tenen col·laboració, això és clar. També que la gent que compon aquest escamot itinerant no està filiada per la policia; podria tractar-se de gent jove, universitària, i menys professionalitzada, gent que realitza els atemptats de les campanyes d'estiu.

—Però que hi haja bombes tots els estius no fa pensar que l'escamot es troba ací, que no és itinerant?

—No n'hi ha tots els estius, el de l'any 94, per exemple, no n'hi hagué. El 95 sí, però hi havia també una pressió molt forta per a negociar amb el govern. En tot cas, insistesc, segons el que sabem el grup que ha operat a València és gent amb menys coneixements de les armes, menys ensinistrament; però molt eficaços. Com que són escamots "legals" són molt més difícils de descobrir per la policia. De tota manera no descarte que es pugua resoldre el cas d'aquest atemptat del passat 16 de desembre perquè les investigacions van per molt bon camí.

—L'any 1992, en un ordinador confiscat a l'etarra Idoia López Riano, apareixia una

informació que parlava de la facilitat per atemptat contra El Corte Inglés de València i en especial esmentava també els lavabos com a lloc "fàcil". Això vol dir que, com a mínim, ja hi havia una certa premeditació, que era un colp estudiat?

—Els gran magatzems són des d'Hipercor objectius predilectes d'ETA, perquè els atemptats són impactants. Són objectius genèrics, i els lavabos són un lloc bastant habitual per col·locar explosius. Són un lloc on ningú no s'estranya si una persona passa més temps, si entra amb un paquet, etc. Això no es pot fer, per exemple, en un emprovarador. A més, als lavabos sempre hi ha alguna paperera o algun altre recipient on ningú no buscarà. Però no crec que l'atemptat estiguera especialment vaticinat i meditat tant de temps, senzillament, és un lloc "adequat" per a ells.

—La detenció d'un grup de persones presumptament vinculades als GRAPO unes setmanes abans fa pensar que vivim en una zona d'alt risc.

—No té res a veure una cosa amb l'altra. Són estructures molt distintes. ETA té una estructura i un potencial que no tenen els GRAPO, però els GRAPO han tingut ací a València, tradicionalment, unes relacions, podríem dir d'amistat, personals, persones que en el seu moment estigueren vinculades als GRAPO. A més, era una operació conjunta en tot l'estat.

—Una operació que va detenir moltes persones, la majoria de les quals quedaren prompte en llibertat. Com s'explica aquesta tàctica policíaca?

—No tots han eixit. Sobretot a Andalusia. El que passa és que si no es fan aquestes operacions pareix que no es faça res i moltes vegades s'agafa gent vinculada a aquestes organitzacions, o que en són membres, i en altres casos gent que no ho és. Això forma part de les investigacions. Però també és veritat que les persones detingudes en aquest cas no estigueren molt de temps retingudes. Tampoc no ha aparegut cap cas de denúncies de maltractaments.

Per cert, no tinc cap inconvenient a continuar en aquesta línia, però això pareix la crònica de successos.

—Ja ho sé, però no sé com evitar-ho en una entrevista amb la delegada del govern; intentaré que aquest siga l'últim: el judici de Guillem Agulló manté en actualitat permanent el fet de la violència skin, neonazi, quina és l'autèntica dimensió del problema?

—Hi ha un tema que cal distingir. Molts joves tenen estètica skin i cap ideologia violenta. Caçadores de determinades marques, samarretes negres, cabells molt curts, botes militars o pseudomiliars, tot això forma part d'una estètica en voga i a vegades als joves que vesteixen així se'ls atribueix una determinada ideologia d'extrema dreta o nazi i no són ni una cosa ni l'altra. I això és un col·lectiu molt important que pot alarmar excessivament. Però tampoc no vol dir que no hi haja gent amb aquesta estètica i ideologia nazi, cal dir-ho amb totes les paraules. A València hi hagué en el seu moment el desmantellament del grup Acció Radical que tenia clares vinculacions nazis. Aquell fet va provocar una recessió d'aquesta activitat a la Comunitat Valenciana, però això no vol dir que estiga totalment eliminada. En la policia judicial hi ha una brigada espacial dedicada a aquest tema i es manté en marxa per tal d'evitar un revifament del problema que ens pugua conduir a situacions com les que es viuen a les rodalies de Madrid o Barcelona.

—García Sentandreu, president del Grup d'Acció Valencianista (GAV), diu que al capdavant és vostè la responsable de la manifestació il·legal que va organitzar enfront de les Corts Valencianes, que havia d'haver-li advertit que no era legal.

—Això forma part de la demagògia que utilitza i la confusió que vol transmetre. Jo ho tinc molt clar. Les accions que es van traslladar al fiscal eren totalment adequades i legals i no em preocupa el que pugua dir, més aviat em fa somriure.

—Per cert, el GAV i el grup Vinatea que signa pintades amenaçadores i trenca cartells en valencià són el mateix?

—Pareix que hi ha una... proximitat. Molta.

—I respecte a aquestes accions, fa alguna cosa la delegació del govern?

—Hi ha una violència més aparent que real. En el sentit que els autors volen donar a la societat una sensació d'inquietud. Tampoc no tenen efectius per poder generar una violència real, però sí que traslladen una sensació de tensió, molt manipulable, perquè tenen uns interessos bastards, amb implicacions polítiques. Però la policia investiga el cas i jo voldria tranquil·litzar les persones que s'hagen vist amenaçades per aquesta mena de pintades perquè tenim molta informació. A més, els autors se saben controlats això funciona de manera persuasiva.

“No crec que hi haja mil persones arruïnades pel cas Tous com s'ha dit. Per part dels bancs no hi ha hagut cap embargament de béns ni res que s'hi assemble, ou són aquests mil? Ni mil ni cinc-cents.”

—El president d'AFIVA, la més important associació d'afectats de la pantanada de Tous, Xavier Sierra, ha manifestat la seua desconfiança sobre la manera en què la delegació farà efectives les compensacions econòmiques als afectats, què n'opina?

—El senyor Sierra juga amb una demagògia que em sembla perillosa, perquè diu coses diferents segons el lloc on parla. Em sembla molt poc seriós i em preocupa especialment que pugua crear confusió entre els damnificats. Diu que els associats a AFIVA i APEMEDA cobraran el 5% més de diners que aquells que no estiguen associats a cap grup, però ho faran també les persones afiliades a altres associacions, que n'hi ha. I per cobrar aquest 5% no han de donar poders a l'associació, que és el que ell demana.

—Però ell no pareix confiar en l'autoritat.

—Al fet em remet i les demandes per cobrar que ens arriben són massives. Pots fer ell no hi confia, però que no parle en plural. S'han dit moltes coses que no eren certes, que no hi havia diners, per exemple, i sí que n'hi havia. A mi m'irrita que es jugue amb tretze anys de problemes.

—Però després de tant de temps sembla lògic, com a mínim, una mica de desconfiança, no creu?

—El temps passat no és culpa nostra. Van ser les associacions les que trencaren la negociació, confiades en una sentència que al final no els ha estat favorable. Ells optaren per una via i no guanyaren.

—La delegació, com ha viscut el cas Tous?

—Tous ens ha portat molt de treball. Vingueren 29.000 instàncies en el 93, i ara n'esperem més de 30.000. Això és una càrrega de treball ingent per a una estructura preparada per a altres feines. Hem hagut de buscar personal i suports informàtics que no teníem, per ser àgils i eficaços. Ací el tema Tous ha generat una determinada forma de treballar i de fer. Jo quan vaig arribar a la delegació em va estranyar que al gabinet sempre es parlava del “tema Tous” i en principi vaig pensar que l'estaven exagerant però després vaig descobrir que no, que en realitat s'hi quedaven curts.

Però cal situar les coses en el seu context, perquè, sense dir que no hi haja persones amb danys importants, no crec que hi haja mil persones arruïnades com s'ha dit. Per part dels bancs, no hi ha hagut en cap moment mesures d'embargament de béns ni res que s'hi assemble. On són aquests mil? que m'ho diguen. Ni mil ni cinc-cents.

—Ara sí que deixem els successos. Des del seu lloc de responsabilitat, com es veu el problema de la vertebració del País Valencià, dels rencors i rivalitats entre diferents ciutats?

—Això és un problema que existeix en qual·sevol comunitat. Per exemple a Andalusia,

la percepció que tenen els maguenys de Sevilla i a l'inrevés, de sentir-se marginats els uns respecte als altres és constant, i si baixes als pobles, encara en trobaràs més; com per exemple entre Utiel i Requena, que discuteixen per coses com el nom de la comarca que poc aporten al desenvolupament real de la zona. Són pugnes pròpies del nostre tarannà.

—Però sentir a Alacant la gent cridant "Putà València" mentre es cremen les fogueres no pareix es rivalitat innocent entre pobles.

—En realitat és el mateix problema traslladat. La rivalitat no es pot donar entre Castelló i València, però sí entre Alacant i València que per nombre d'habitants i capacitat de desenvolupament poden ser rivals. Això pot ser estimulants i no té per què anar més enllà llevat que apareguen vinculacions interessades més enllà de la comunitat, cap al sud de la geografia espanyola, que amaguen interessos polítics estranys. Això sí que és més perillós.

—Es veritat que el seu càrrec és el més ingrati de tota l'administració?

—El paper del governador civil és veritat que no ha tingut bona fama. No fa massa temps estava directament vinculat a la repressió i això provoca que siga poc atractiu i poc reconegut pel ciutadà en general. Però cal entendre que el càrrec va més enllà de les forces de seguretat ciutadana i que la gent ha canviat i els mateixos cossos s'han transformat, s'han professionalitzat. Per una banda tenim altres ocupacions: les competències no traslladades, les que tenen a veure amb el Ministeri d'Obres Públiques com les carreteres o les costes, l'INEM, que és un instrument molt potent... Una sèrie d'aspectes que no es veuen però que són molt importants, com ara l'objecció de consciència i molts altres. I per l'altra la democràcia ho ha impregnat tot, i aquest càrrec també. Es pensa que als governs civils tot ha de ser tètric, i no, no és així. jo n'he tret moltes satisfaccions personals, sobretot per la gent que m'acompanya i la que he tractat.

—Es a dir, que es pot ser una dona progressista i, alhora, governadora.

—Sí, però no negue que aquest càrrec està vinculat a institucions masculines i crec que dir-ho no és ofendre ningú; si la societat és masculina, no ho han de ser les persones que formen les seues institucions? En determinats col·lectius molt jeràrquics és molt comú això. Mentre les persones siguen professionals

—On fem les fotografies?

—De veritat voleu fotografies?

—Sí, és clar, per il·lustrar l'entrevista.

—La veritat és que no se posar, em posen una mica nerviosa les càmeres i després no em trobe massa bé en el resultat, els artistes i jo no tenim la mateixa concepció de la fotografia.

—I això com s'avé amb el càrrec?

—Amb resignació.

i no generen cap conflicte per aquest tema no hi ha problema, però si el generen hem de ser implacables. La societat encara no és igualitària i hem d'aconseguir-lo. Com en altres terrenys, hem de fer-ne una batalla contínua.

—Alguns d'aquests professionals com els policies no paren de queixar-se per haver de treballar en instal·lacions velles i amb sous baixos. Això no és un problema afegit per a la seguretat?

—Em pareix normal que es reivindicuen millores i és cert que hi ha instal·lacions molt millorables. S'han fet esforços pressupostaris importants. Per exemple, d'ací a poc s'inaugurarà la comissaria d'Elx. I no s'assembla gens al que nosaltres solem pensar quan parlem d'una comissaria. És un lloc digne pel qui hi treballa i pel qui hi acudeix. Ara és una prioritat millorar les instal·lacions, però els recursos són encara escassos. També hi ha una cosa important i és el reconeixement del treball de la policia. El reconeixement, les possibilitats de promoció dins del cos, tot això millora de forma considerable el treball del policia i les seues condicions.

Per altra banda, ja hem enllestit un conveni de col·laboració amb l'Ajuntament de València per poder fer un complex policíac al barri de Sapadors, que és de la nostra propietat. Això hauria de començar l'any que ve.

—Com són les seues relacions amb un govern autonòmic que es troba en mans del Partit Popular?

—La major part del treball emana de l'administració central, fonamentalment amb els ministeris de Justícia i Interior i no he tingut cap problema a l'hora de traslladar les relacions amb el govern autònom.

—Li fa por una possible victòria del PP en les eleccions estatals?

—A mi em preocupa, perquè això té unes implicacions socials importantíssimes. Jo vinc del món sanitari, d'un servei públic a tota la població que podria retallar-se en un futur com ha passat en altres països europeus. I això ho paga la ciutadania amb menys mitjans o capacitat econòmica. També em preocupen altres qüestions importants que a hores d'ara encara es troben per resoldre, com l'ampliació de l'avortament, que el més probable és que no prosperen.

Jordi Sebastià